

Nøgletal til lønforhandlingen

Den drivende kraft bag lønudviklingen er på langt sigt produktivitsudviklingen. Jo mere effektive medarbejderne er, desto højere løn kan de oppebære. På kortere sigt er det relevant at kigge på den nuværende økonomiske situation – både lokalt på virksomhederne, men også i hele landet.

Timeproduktivitet og løn

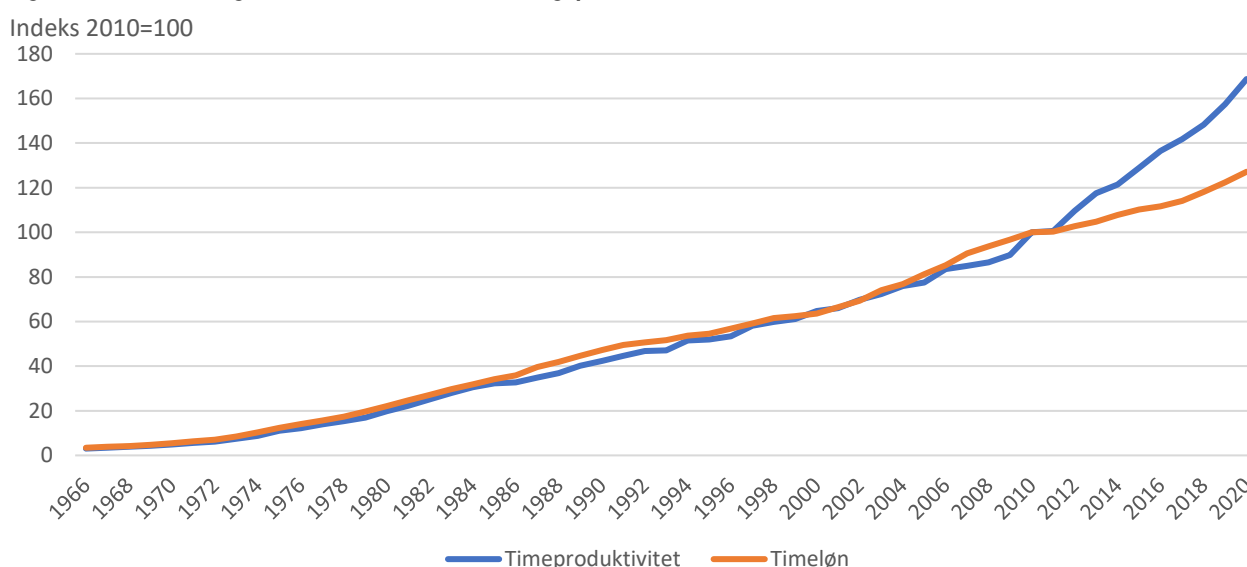
Industrien i Danmark er kendetegnet ved et højt produktivitsniveau.

Timeproduktiviteten – altså hvor mange varer der kan produceres pr. time – er fra 2011 til 2020 i gennemsnit steget med 5,9 procent om året, *jf. figur 1*, men det har ikke haft afsmittende virkning på lønudviklingen. For selv om der bliver produceret mere på den samme tid, så er timelønnen kun steget med 2,7 procent pr. år.

Forskellen mellem timeproduktivitet og lønudvikling på tre procentpoint pr. år er derfor, alt andet lige, tilfaldet virksomhedsejerne som gevinst.

Lønudviklingen har traditionelt fulgt udviklingen i produktiviteten med mulighed for udsving alt efter konjunkturerne. Men de seneste ni år er lønnen altså haltet efter produktiviteten.

Figur 1. Udviklingen i industriens løn og produktivitet

Anm.: Timeproduktiviteten er målt som BVT i løbende priser pr. arbejdstime. Timelønnen er målt som lønsummen i løbende priser pr. arbejdstime.

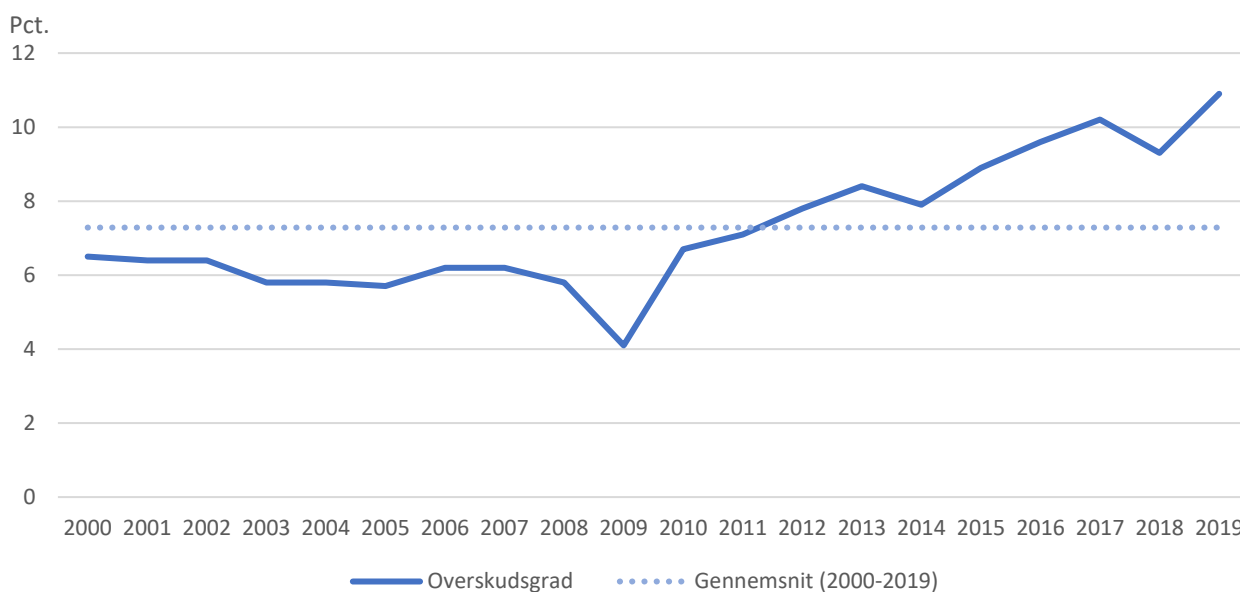
Kilde: Danmarks Statistik, tabel NABB10 og NABP10

Overskudsgraden

Overskudsgraden viser, om virksomhederne tjener penge. Og overskudsgraden i de danske industrivirksomheder har de seneste 20 år ligget på cirka syv procent i gennemsnit, *jf. figur 2*. I 2019 steg den fra 9,3 til 10,9 procent oven på en klart stigende tendens i de seneste år. Virksomhederne tjener med andre ord penge. Der skal dog gøres opmærksom på, at det seneste tal er fra 2019. Det betyder, at udviklingen under coronasituationen *ikke* indgår i figuren.

Figur 2. Stigende overskudsgrad i industrien

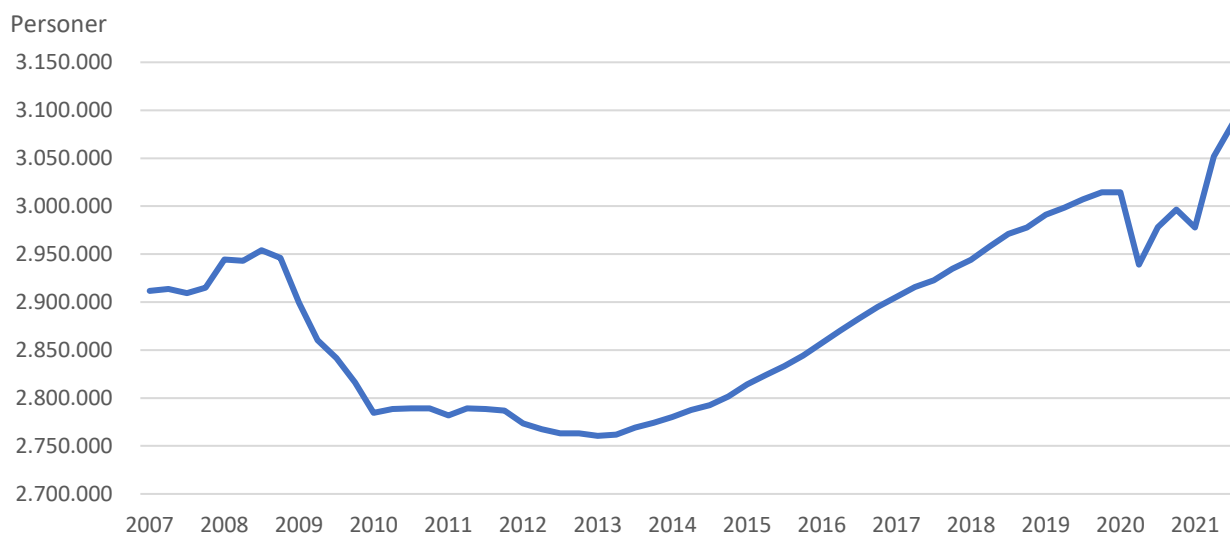
Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel REGN5A

Beskæftigelsen

Tallene for beskæftigelsen siger noget om, hvor godt det går i Danmark. Er beskæftigelsen høj, vil det typisk betyde, at der er gang i erhvervslivet, og at det kan være svært at finde den nødvendige arbejdskraft.

Siden første kvartal 2013 er beskæftigelsen i Danmark steget med mere end 250.000 personer frem til 1. kvartal 2020, *jf. figur 3*. COVID-19 har dog sat sit præg på beskæftigelsen, som faldt fra første til andet kvartal 2020 med over 75.000 personer. Faldet var dog kortvarigt og i både andet og tredje kvartal 2021 satte beskæftigelsen rekorder. Beskæftigelsen nåede i tredje kvartal 2021 op på over tre millioner beskæftigede, hvilket er det højeste nogensinde.

Figur 3. Samlede antal beskæftigede i Danmark, sæsonkorrigeret

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken, tabel NKBB10

I industrien steg beskæftigelsen fra udgangen af 2013 frem til midten af 2019 med knap 23.000 personer. Pandemien satte sig også i industribeskæftigelsen. Fra første til tredje kvartal 2020 faldt industribeskæftigelsen med 8.500 personer. Siden da er over 5.000 af de tabte job blevet genvundet, og industribeskæftigelsen nåede over 293.000 personer i tredje kvartal 2021.

På grund af pandemien har både den danske og den internationale økonomi været præget af meget store udsving – og en meget høj grad af usikkerhed i de seneste to år. Men blandt andet hjælpepakker og trepartsaftaler har holdt hånden under erhvervslivet og afbødet faldet. Det har også betydet, at den danske økonomi har skullet vende tilbage fra et mindre fald end først frygtet – og tilbage i vækst er dansk økonomi i den grad kommet.

Det er vigtigt at pointere, at der er store forskelle i udviklingen fra virksomhed til virksomhed og fra branche til branche. Det er derfor vigtigt, at du som tillidsrepræsentant tager fat i din lokale afdeling og undersøger status på arbejdsløsheden lokalt og inden for branchen samt virksomhedens økonomiske situation, inden du sætter dig til forhandlingsbordet.

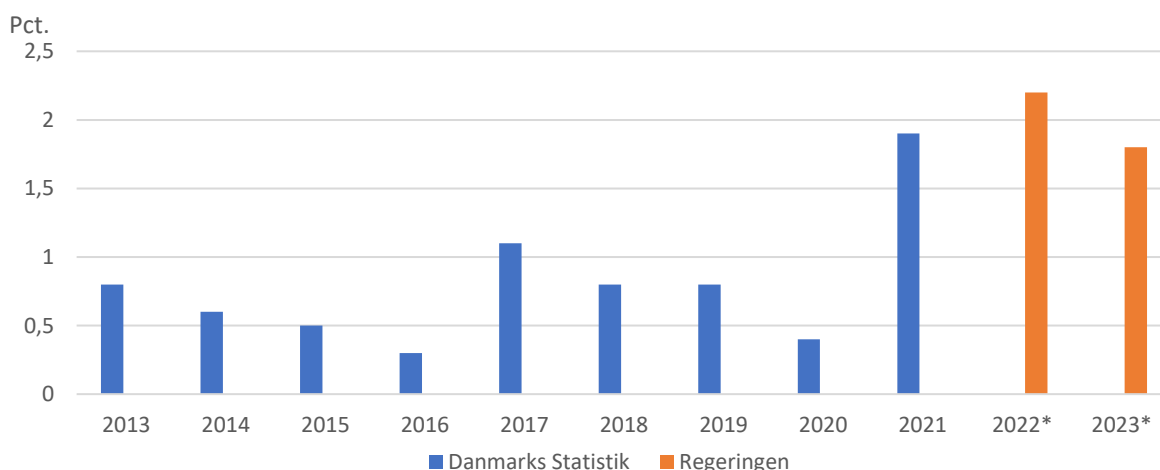
Inflation

Inflationen er også et vigtigt nøgletal at tage med til lønforhandlingerne.

Fra at have været meget lav steg inflationen i 2017 til 1,1 procent, hvorefter den faldt tilbage til under 1 procent i 2018, 2019 og 2020, *jf. figur 4*. Tal fra Danmarks Statistik viser, at inflationen igen er steget i 2021 til 1,9 procent. Finansministeriets prognose peger på, at inflationen vil stige yderligere de følgende år til henholdsvis 2,2 og 1,8 procent i 2022 og 2023. Den højere inflation i de kommende år, kræver højere nominelle lønstigninger for at sikre en reallønsfremgang. Og med den nuværende økonomiske situation er der i den grad plads til lønstigninger.

Figur 4. I de kommende år forventes højere inflation

Anm.: Tallene for 2022 og 2023 er prognoser.

Kilde: Danmarks Statistik, PRIS9 og Økonomisk Redegørelse december 2021